

Nemzetpolitikai összefoglaló

2013. 16. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Toró T. Tibor újabb elnöki mandátumot nyert

II. Országos Küldöttgyűlését tartotta szombaton az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) Kolozsváron, a résztvevők 374 támogató és 10 ellenszavazat mellett Toró T. Tibort újabb elnöki mandátummal ruházták fel. Fővédnöki beszédében Tőkés László azzal adta meg az alaphangot: területért jogokat, Trianonért cserébe autonómiát követel mindenütt a Kárpát-medencei magyarság, és ez az eszme egységes nemzetpolitikai, határon túli stratégiai szemléletté formálódik. Az EP-képviselő leszögezte, az erdélyi magyarság nem akar néprajzi kiállítás tárgyává lenni, számára pedig nem felel meg a rezervátumi idegenvezető szerepe. Az EMNP anyaországi testvérpártja, a Fidesz üdvözlését is tolmácsolva Németh Zsolt, a Külügyminisztérium parlamenti államtitkára arra hívta fel a figyelmet, hogy a Szerbia és a 2008-ban függetlenedett Koszovó viszonyának normalizálásáról az egy nappal korábban született megállapodás szerves része az észak-koszovói szerbek autonómiája. A fideszes politikus szerint a brüsszeli megegyezés a magyarság számára is inspirációként hathat. Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár szerint az erdélyi magyarság megmaradásának záloga az autonómia kivívása, ehhez a magyar állam támogatásáról biztosította az erdélyi magyarokat. "Nincs magyar jövő autonómia nélkül. Az erdélyi magyarság nem maradhat meg, ha nem tudja nyelvét, kultúráját saját önálló intézményrendszerén, iskolarendszerén belül gyakorolni, ha nincs önálló állami egyeteme, ha nem használhatja szabadon szimbólumait, ha nem rendelkezhet szabadon az általa megtermelt anyagi és szellemi javai felett" - hangsúlyozta Répás. Szerinte a politikai akarat kevés, az autonómia kivívásában a teljes erdélyi magyar társadalom együttműködésére szükség van, elsősorban nem a román többség és hatalom jóindulatára kell támaszkodni. Miközben sem az RMDSZ, sem az MPP nem képviseltette magát a néppárti kongresszuson, a magyarországi, valamint a kárpátaljai, felvidéki, ausztriai magyar szervezetek vezetői az EMNP által kítűzött célokat méltatták, és sok sikert kívántak ezek, illetve – Szili Katalin, az Országgyűlés nemzeti összetartozás bizottsága autonómia-albizottságának, a Szociális Unió párt elnökének szavaival élve – a „piros-fehér-zöld mezős beruházásként” indult pártépítés megvalósításához. Toró T. Tibor EMNP-elnök a pártalapításról, a szervezeti építkezésről, az elért választási eredményekről beszélt. Szerinte nehéz időszakban, két kampányidőszak között kellett építeni a pártot, ráadásul éppen egy olyan periódusban, amikor a választópolgárok elfordultak a politikától, a politikusoktól. „Háromoldalú összűzben kellett építkezni: egyrészt az RMDSZ védte az erdélyi magyarság kizárólagos képviselői monopóliumát, másrészt az MPP védte az alternatíva monopóliumát, illetve az államhatóságok sem örültek az EMNP megalakulásának, kockázati tényezőként tekintve az autonómiáért küzdő pártot” – mondta. A Toró T. Tibort újráválasztását eredményező szavazás után a küldöttgyűlés egyhangúan elfogadta az előterjesztett programadó dokumentumokat (az alkotmánymódosításra, az Autonómia Évére, restitúcióra és a regionalizációra vonatkozó dokumentum, illetve a gazdasági és vidékfejlesztési koncepció – Mikó Imre terv) amelyek mentén a párt a továbbiakban politizál. A küldöttek Király Melindát, Papp Elődöt, Szilágyi Zsoltot, Zatykó Gyulát választotta meg az EMNP alelnökeinek, miután Gergely Balázs

bejelentette, hogy magánéleti okok miatt nem vállal újabb alelnöki mandátumot. Az országos választmány két taggal bővül: Dr. Zakariás Zoltánnal, az Országos Választmány elnökével, és Benedek Erikával, az Országos Önkormányzati Tanács vezetőjével.

Németh Zsolt: Kolozsvár ma az együttélés pozitív példája

Kolozsvár ma pozitív példa, az együttélésnek látványos eredményei vannak a városban - hangsúlyozta Németh Zsolt külügyi államtitkár azt követően, hogy péntek délután Emil Boc polgármesterrel, Románia korábbi miniszterelnökével és Horváth Anna alpolgármesterrel tárgyalt. A magyar külügyminisztérium parlamenti államtitkára úgy látta, hogy a városban korábban tapasztalt feszültségek „átadták a helyüket” a román-magyar együttműködés pozitív példáinak. Utóbbiak sorában a Mátyás-szoborcsoport közös restaurálását, a Házsongárdi temető történelmi magyar sírjainak műemlékké nyilvánítását, az Európa 2015-ös ifjúsági fővárosa cím elnyerésében kialakult román-magyar együttműködést említette. Azt is pozitív példának nevezte, hogy az önkormányzat jelentős támogatást nyújt a Félisziget fesztiválnak és a Kolozsvári Magyar Napok rendezvénysorozatnak. Az államtitkár a román-magyar államközi viszony tekintetében az elmúlt egy év feszültségei utáni fontos fejleménynek tekintette, hogy sikerült elindítani a kétoldalú párbeszédet.

Restitúció: elvben elégedett a szövetség

Az RMDSZ nem él a bizalmatlansági indítvány lehetőségével a restitúciós törvény kapcsán – döntötte el a szövetség parlamenti frakciója, miután tárgyalt Victor Ponta kormányfővel a visszaszolgáltatásra és a kárpótlási rendszer módosítására vonatkozó jogszabályról. Markó Attila parlamenti képviselő a Krónikának elmondta, a napirenden levő módosítás nem érinti, tehát nem is hátráltatja az egyházi vagyon restitúcióját, kizárólag a kártérítési rendszert szabályozza. Mint elmondta, az egyházi vagyon visszaszolgáltatására vonatkozóan későbbi módosításokat tervez a Ponta-kabinet. „A kormány tervezete elvi szinten egyezik az RMDSZ által megfogalmazott elvárásokkal. A módszertan, tehát a bevezetendő pontrendszer bonyolultsága és a kártérítés halogatása, hosszú időtartama ellen vannak kifogásaink, de ez már a kormány felelőssége. Nem vagyunk kormányon, ezért ebben a tekintetben korlátozott a mozgásterünk” – mondta Markó Attila.

A kormányzati felelősségvállalással elfogadott restitúciós törvény az Európai Emberi Jogi Bíróság sürgetése miatt került elfogadásra. A kormány láthatóan arra törekedett, hogy a strasbourgi intézmény végre ne automatikusan az ország kárára döntse el a jogvitákat, ezért volt fontos a jogszabály sürgősséggel való elfogadása. A Victor Ponta vezette kabinet számára további fontos szempont volt, hogy a kifizetéseket minél későbbi időre tolja ki, hiszen az elkövetkező pár évben nincs rá költségvetési fedezet, négy év pedig elegendően hosszú idő ahhoz, hogy ne most kelljen a forrásokon gondolkodni. A parlamenti ellenzék csak egy bizalmatlansági indítvány benyújtásával és elfogadtatásával tudná megakadályozni a törvény életbe lépését, a Demokrata-Liberális Pártnak (PDL) azonban

szükség lett volna az RMDSZ-re is az indítvány elfogadására. A Szövetség álláspontja érthető: a kormányoldal kétharmados többsége miatt az indítvány elfogadására semmi esély, ezért inkább háttéregyezkedésekkel próbált garanciákat kapni arra vonatkozóan, hogy a magyar kisebbség számára fontos egyházi visszaszolgáltatást külön rendszerben, méltányosan fogják intézni. Erre jogi garanciák nincsenek, csupán a jelenlegi kormánypártok ígérete, a folyamat ezért a jövőben az RMDSZ aktuális érdekérvényesítő képességeitől függ majd. Az azonban látszik, hogy a jogszabály megtartja a természetbeni visszaszolgáltatás elvét, ami nem minden volt szocialista országban törvényszerű, ezért a kilátások nem romlottak, bár az egyházi ingatlan-visszaszolgáltatás továbbra is a politikai széljárás függvénye marad.

Jobbikos csoport Nagyváradon

Megyei csoportot indított a Jobbik Magyarországért Mozgalom Nagyváradon. Kulcsár Gergely országgyűlési képviselő, a párt Hajdú-Bihar megyei fiókszervezetének elnöke, Szávay István országgyűlési képviselő, a Jobbik nemzetpolitikai kabinetjének vezetője, illetve a váradi szervezéssel megbízott Lokodi Ferenc Attila sajtótájékoztatójukon hangsúlyozták: Szatmár megye után Biharban sem pártszervezetet alakítottak, hiszen politikai tevékenységüket továbbra is csak Magyarországon kívánják kifejteni. Nem önálló pártként akarnak megjelenni Erdélyben, ezért ragaszkodnak a „csoport” megnevezéshez. A sajtótájékoztató előtt váradiak egy csoportja pannókkal fejezte ki nemtetszését a magyarországi párt váradi jelenlétével szemben. „Nem akarunk nácivárost”, „Nagyvárad a tolerancia városa”, illetve „Gyűlöletbeszéd” feliratú transzparenszekkel mintegy húszan demonstráltak a sajtótájékoztató helyszínén, az Erdélyi Magyar Ifjak váradi irodája előtt, köztük Sárközi Zoltán és Szabó József váradi RMDSZ-es önkormányzati képviselő is. Utóbbi szóban is elmondta Szávay Istvánnak: nem örülnek a Jobbik erdélyi terjeszkedésének, majd a Noua Dreaptă román szélsőjobbaldali alakulathoz hasonlította a pártot. Szávay utólag a sajtótájékoztatón visszautasította a párhuzamot, illetve kijelentette: a Jobbik nem szélsőséges és nem náci párt, mindössze a magyar nemzet érdekeiért száll síkra. Az erdélyi csoportokat pedig elmondásuk szerint azért alakították, mert erre egyre növekvő igény mutatkozott. „Azért jöttünk, mert hívtak minket” – szögezte le az országgyűlési képviselő. Lokodi Ferenc Attila hozzátette: a Jobbik Váradon a magyarok számára jelentős kérdésekben, például a nyelvhasználat vagy az utcanevek ügyében kíván majd civil eszközökkel fellépni.

Berényi: a megmaradás feltétele az autonómia

A felvidéki magyarság megmaradásának alapvető feltétele az autonómia - jelentette ki Berényi József, a Magyar Közösség Pártjának elnöke az Országgyűlés Nemzeti Összetartozás Bizottsága Autonómia Albizottságának ülésén, múlt kedden. Az MKP elnöke

szerint nem lehet senkinek sem érdeke, hogy ez a felvidéki magyar közösség megszűnjön, és épp a népességfogyásnak köszönhetően teljesen legitim kérés az autonómia. Berényi József egyetértett azokkal a véleményekkel, miszerint Európában nincs hatékony kisebbségvédelmi modell, és amiket a 90-es években kitaláltak, azok ma már nem működnek. Duray Miklós, politikus, közíró kiemelte: ha önmagukban nem erősödnek meg, hiába lesz változás az európai közgondolkodásban, nem mennek semmire. Ugyanakkor azt is megállapította, hogy a felvidéki magyarok saját erejükből nem tudják majd kiharcolni az önkormányzatiságot. Tokár Géza, a Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának szóvivője arról beszélt, hogy az autonómiáról szóló párbeszédnek Szlovákián kívül akadálya nincs. Problémának látta ugyanakkor, hogy nincs a köztudatban, mit értenek alatta, mire jó, és sokszor nem eszközként, hanem végcélként tekintenek rá, a „csodavárás körébe” került ez a fogalom. Bárdos Gyula, a Csemadok elnöke célként jelölte meg, hogy a legfiatalabb generáció számára is nyilvánvalóvá tegyék az autonómia fontosságát, és az a közbeszéd tárgya legyen. Fontosnak tartotta, hogy a regionális választásokon is minél többen vegyenek részt, sok helyen ugyanis, ahol tömbmagyarság él, mégsem élnek a lehetőséggel, hogy magyar polgármester és magyar többségű képviselőtestület legyen.

Pofon Vajdaság autonómiájának

A Politikának adott interjút Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) elnöke, aki azzal vetett véget a politikai agóniának a tartományban, hogy megállapodott valamennyi parlamenti párttal: a Vajdaság alkotmányos és törvényes jogainak védelméről szóló nyilatkozatot előbb átfésüli egy parlamenti szakértői bizottság, amelynek tagjait a kormánykoalíció és az ellenzék jelöli ki. Pásztor szerint a bizottság feladata a felmerülő nyitott kérdések megoldása lesz. Mint mondta, a Nyilatkozat és a körülötte keletkezett zűrzavar ékes bizonyítéka annak, hogy a megoldatlan kérdésekkel mindig vissza lehet élni, ki lehet használni őket politikai feszültségkeltésre, és pártközi leszámolások gyakorlóterévé alakulhatnak. Megítélése szerint a dolgok akkor rendeződhetnek, ha tehermentesítik őket a pártpolitikai feszültségektől, és ha intézményes keretek között tárgyalnak róluk, s nem olyanképpen, aminek a következménye az, hogy plakátok lepik el az utcákat, amelyeken halált és gyilkosságot helyeznek egyesek kilátásba. Az ilyesmi ellen mindenkinek fel kell emelnie a hangját. A Politika újságírója a Nyilatkozat szövegével, illetve annak egyes vitás részeivel kapcsolatban is kérdezte Pásztort, s ő azt válaszolta, nem kíván a Nyilatkozat egyes mondatairól beszélni. Mint mondta, képviselőházi elnökként számára az volt a fontos, hogy ezt az egész történetet „leföldelje” és abba a mederbe telerje, amelyet ők maguk határoztak meg. „Ha ezt tesszük, márpedig meggyőződésem, hogy így lesz, akkor minden vitás mondat napirendre kerül, s megtaláljuk azt a megfogalmazást, ami mindenkinek megfelel” – szögezte le.

Vajdaság autonómiája elleni politikai és jogi eszközök aggodalomra adnak okot

Az Európai Parlament plenáris ülése csütörtökön elfogadta a Szerbiáról szóló jelentést. Schöpflin György néppárti árnyék-jelentéstevő és Gál Kinga közös munkájának eredményeként a vajdasági magyarság számos aktuális problémája is hangsúlyosan szerepel a határozatban. „Ha Szerbiáról esik szó, akkor általában a Koszovóval való kapcsolatára irányul a legnagyobb figyelem, hiszen Szerbia európai jövője a Koszovóval való megegyezés függvénye” – hangsúlyozta Schöpflin György, a Szerbia-jelentés néppárti felelőse a szerda esti plenáris vita során. „A Koszovó-téma azonban nem vonhatja el figyelmünket számos más, súlyos problémáról” – folytatta Schöpflin. „A Vajdaság autonómiája elleni politikai és jogi eszközök kiemelt aggodalomra adnak okot” – hívta fel a figyelmet, és szerinte a jakobinus válasz nem a 21. század válasza. „Szerbiának a szélesebb decentralizáció irányába mutató demokratikus normákat kell elfogadnia, nem pedig azok ellenkezőjét” – érvelt az autonómia mellett a képviselő. Schöpflin szerint az etnikumok közötti viszonyban egy sokkalta kiegyensúlyozottabb hozzáállás a kisebbségekhez előbbre vinne Szerbiában is, főként, ha helyi szinten lehetővé tenné a problémák megoldását. Gál Kinga néppárti politikus örömmel nyugtázta, hogy munkájuknak köszönhetően a vajdasági magyarokra vonatkozó konkrét utalások is bekerültek a határozat szövegébe, így Vajdaság Autonóm Tartomány jogi státusa megerősítésének és finanszírozásának a megoldatlan kérdése, a kisebbség jelenlétének szükségessége az államigazgatásban, az igazságszolgáltatásban és a rendőrség keretében, a minőségi anyanyelvi oktatás garantálása és a nemzeti tanácsok pénzügyi támogatása. „Én személy szerint örülök, hogy a szövegbe bekerült a történelmi megbékélés fontossága, és ebben a két – a magyar és a szerb – köztársasági elnök elkötelezettsége. Ezért lényeges, hogy a hatóságok kettős mérce alkalmazása nélkül vizsgálják ki és szolgáltatassanak igazságot az etnikailag vegyesen lakott régióban, Vajdaságban, ahol sajnálatos módon ismét elszaporodtak az olyan incidensek, amelyeknek sok esetben magyar nemzetiségű fiatalok az áldozatai” – hívta fel a figyelmet Gál Kinga a parlamenti vita során.

Folytatódik a külhoni kisiskolások évéhez kapcsolódó programkörút

A MÁÉRT tavalyi határozata alapján a Nemzetpolitikáért Felelős Államtitkárság a 2013-as esztendő t a külhoni kisiskolások évévé nyilvánította. Hasonló címmel egy programot is életre hívtak, melynek révén az anyaországi illetékesek arról szeretnék meggyőzni a külhoni magyar szülőket, hogy magyar tannyelvű intézménybe írássák gyermekeiket. A pedagógiai és kulturális elemekből felépülő program egy körút keretében igyekszik elérni célját. A körút Szerbia, Horvátország és Szlovénia magyar iskolái után április 15–16-án Visk, Técső, Munkács és Ungvár oktatási intézményeiben folytatódott. A program egyik legfontosabb részét a határon túli régiók magyar iskoláiba tett körút képezi. „Kárpát-

medencei körutunk részeként idén huszonnégy helyszínre igyekszünk ellátogatni. Múlt héten a vajdasági Zomborba, a horvátországi Vörösmartra, Kórógyra és Zágrábba, valamint a szlovéniai Lendvára látogattunk el. Kárpátaljára hétfőn érkeztünk: az itteni körút keretében a Viski Kölcsey Ferenc Középiskolát, a Técsői Hollósi Simon Középiskolát, a munkácsi II. Rákóczi Ferenc Középiskolát, valamint az Ungvári Dayka Gábor Középiskolát látogatjuk meg. Megemlítendő, hogy a kárpátaljai helyszínek kiválasztásában nagy segítségünkre volt a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ). Ők közvetítettek köztünk és az oktatási intézmények között, „kalauzoltak” bennünket a kárpátaljai útvonalon, amiért ezúton szeretném feléjük köszönetemet kifejezni” – mondta el Hajnal Virág, a Nemzetpolitikai Államtitkárság stratégiai főreferense. A szervezők a program részeként minden helyszínen háromórás foglalkozást tartanak a gyerekeknek. Az első két órában Kaposvárról érkezett tanítónők tartanak foglalkozást a tanulóknak Mindenki tehetséges valamiben címmel. Az eddigiek tükrében eredményesen, hiszen a kreatív anyanyelvi játékok, ügyességi, logikai, kézműves és zenei-mozgásos foglalkozások révén az anyaországi pedagógusoknak mindenütt azonnal sikerül megbarátkozniuk a gyerekekkel. A fennmaradó időben pedig a Kolompos együttes foglalkozik a kicsikkel interaktív zenés játék, valamint táncház keretében. A programkörút következő állomásai: a vajdasági Nagybecskerek, Torontálvásárhely, Újvidék, Temerin és Óbecse, a felvidéki Ipolyvisk és Kisgéres, valamint Erdély és Székelyföld olyan települései, mint Székelyudvarhely, Nagyenyed, Válaszút és Zilah.

Koncentrációs táborba hurcolt magyarokra emlékeztek a szlovéniai Hrastovecben

A második világháború után a jugoszláv állam bosszúja miatt koncentrációs táborba zárt több mint félezer magyarnak állítottak emlékművet a Mariborhoz közeli Hrastovecben. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes felidézte, hogy 1941-ben, amikor a Muravidék visszakerült Magyarországhoz, innen a magyar hatóságok Sárvár környékére internálták, „emberi jogaikban megsértették” azokat, akiket korábban a jugoszláv hatóságok telepítettek be az olaszok által elfoglalt területekről. „A jugoszláv bosszú az volt” a második világháború után, hogy pontosan ugyanannyi magyart - terhes anyákat, gyerekeket, idősebbeket - deportáltak Hrastovecbe, koncentrációs táborba, ahol sokan meghaltak közülük. Az avatásra készült egy információs füzet is szlovén és magyar nyelven, amely visszaemlékezések alapján foglalja össze a Sárvárra internált szlovénok és a Hrastovecbe hurcolt magyarok szenvedését. Semjén Zsolt „nagyon komoly politikai áttörésként” értékelte a magyarok kálváriájának szentelt emléktábla elhelyezését. „Ahogy nekem nem jelent problémát a magyar állam képviselőjeként fejet hajtani az ártatlanul szenvedett szlovénok emléke előtt, ugyanúgy elvárjuk, hogy a szlovén hatóságok és a szlovén állam is fejet hajtson az ártatlanul meghurcolt és megnyomorított magyarok emléke előtt” - fogalmazott a politikus. Értékelése szerint rendkívül pozitív, hogy „ez a kiengesztelődés

megindulhatott, és méltó emléket állíthattunk a magyar áldozatoknak”. „Mindez pedig példaértékű lehet a délvidéki magyar áldozatok vonatkozásában is” - tette hozzá a nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes. Az emléktáblát a szlovéniai magyarok helyezték el a magyar kormány támogatásával és a szlovén állam jóváhagyásával.

A zágrábi magyar szervezetek képviselőivel is találkozott Áder János

Áder János magyar államfő hivatalos zágrábi látogatása során, április 11-én időt szakított arra is, hogy találkozzon a fővárosban élő magyarokkal, majd a magyar szervezetek és a zágrábi magyar nagykövetség képviselőivel közösen rótták le tiszteletét az Antall Józsefről elnevezett utcában 2002 óta álló szobornál. A rendszerváltás utáni első magyar miniszterelnök mellszobrát 2002-ben Mádl Ferenc és Stipe Mesic akkori magyar és horvát köztársasági elnök együtt avatta fel. Az ünnepélyes eseményt követően Áder János egy rövid beszélgetésre is sort kerített a zágrábi magyar szervezetek vezetőivel. A magyar nagykövetségen pedig fogadta Sója Dénes parlamenti képviselőt, majd kötetlen baráti eszmecserét folytatott a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közösségének képviselőivel, Jakab Sándor elnökkel és Jankovics Róbert ügyvezető elnökkel.

